

Reis mee!

Kinderboekenweek 2019:

kansen voor Close Reading

Enthousiast geworden?

Wil je ook aan de slag met Close Reading? Zie het aanbod op: www.expertis.nl/closereading

Meer weten?

Neem contact op met:

Marieke van Logchem
M: 06-433 51 318
E: marieke.van.logchem@expertis.nl

Dortie Mijs
M: 06-543 73 895
E: dortie.mijs@expertis.nl

Deze blog is tot stand gekomen in samenwerking met Tatjana Stokhof.

Al gestart met de voorbereidingen voor de Kinderboekenweek in de week van 2 tot en met 13 oktober? Ga je aan de slag met het thema 'Reis mee' en reizen met allerlei voertuigen? Doe je voordeel met onderstaande tips.

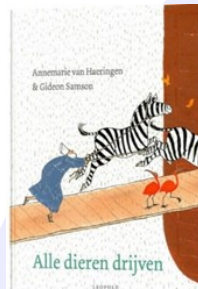
Mogelijkheden Close Reading bij de twintig kerntitels

De site van het CPNB, stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek www.kinderboekenweek.nl staat vol met mooie suggesties om de kinderboekenweek inhoud te geven.

De stichting ondersteunt de boekenweek met een selectie van twintig kerntitels die bij het thema 'Op reis' horen. Een aantal titels zijn zeer recente publicaties uit 2018, begin 2019 of zijn net verschenen in de zomervakantie. Op zoek naar nieuwe titels voor de schoolbibliotheek? Dan is dit een mooie lijst om de bibliotheek aan te vullen met nieuwe, 'verse' titels.

We hebben uitgezocht hoe de titels ingezet kunnen worden tijdens lessen Close Reading. We zien goede mogelijkheden bij onderstaande boeken van de kernlijst. Wat niet wil zeggen dat alle andere titels niet voor Close Reading of Close Looking kunnen worden ingezet. Je blijft altijd zelf kiezen, je hebt immers je eigen groep voor ogen bij de selectie van teksten.

Groepen 1-2-3-4 | verhalende teksten

De droomreis van neef Karel is een prentenboek dat geschikt is voor de groepen 1 tot en met 4. Dat geeft al aan dat er meerdere lagen in het boek zitten. Voor de groepen 1-2 kan het een mooi verhaal zijn waar je goed kunt kijken naar de tekststructuur (volgorde van gebeurtenissen) en de verschillende hoofdpersonen. Voor de groepen 3 en zeker groep 4 kun je verdiepen door vragen te stellen naar het achterliggende thema en de subtiele humor in tekst en illustraties.

In *De droomreis van neef Karel* gaat het over Karel die eigenlijk steeds verder verstrikt raakt in zijn eigen leugen. Hij zegt dat hij een wereldreis gaat maken, maar die maakt hij niet. Hij doet alsof hij weggaat, maar klimt dezelfde nacht via de regenpijp terug naar zijn eigen zolderkamer. Hij gaat brieven schrijven over zijn wereldreis.

Expertis
ONDERWIJSADVISEURS

Expertis Onderwijsadviseurs
Postbus 762
7550 AT Hengelo
Prins Bernhardplantsoen 204
7551 HT Hengelo
074-8 516 516
Grote Koppel 14
3813 AA Amersfoort
033-4 612 680

info@expertis.nl
www.expertis.nl

Blog

Reis mee!

Kinderboekenweek 2019:

kansen voor

Close Reading

Interessant voor Close Reading is de combinatie van tekst met de tekeningen: de lezer ziet eerder dat neef Karel een hele eigen opvatting heeft over op reis zijn dan de hoofdpersonen in het boek. Verder bevat de verhalende tekst ook andere tekstsoorten: dialogen en brieven. Niet alleen Karel is een hoofdpersoon, je kunt met de kinderen ook naar de andere hoofdpersonen kijken: Theo, Stien en Daatje. Qua woordenschat en samenstelling van zinnen is *De droomreis van neef Karel* geen lastige tekst. Leuke bijkomstigheid is de QR code op het boek, waarachter zich extra mogelijkheden bevinden. *Alle dieren drijven* is een prentenboek dat in 2018 al in de prijzen is gevallen. Het is geschikt voor de groepen 1-2 en 3-4. Het verhaal is gebaseerd op Noach en de zondvloed. Het is geschreven vanuit verschillende perspectieven. Qua tekststructuur kun je met de kinderen ontdekken wat het probleem is en welke stappen er genomen worden om tot een goede oplossing te komen. Het boek heeft regelmatig moeilijke betekenisvolle zinnen ("de wereld ging kopje onder") en biedt op gebied van woordenschat hier en daar uitdagingen. De illustraties ondersteunen de tekst, maar voegen tevens extra informatie toe.

In *Het stuur van tuur* wordt Vik opgehaald uit school door de buurman, Tuur. In de fantasie van Vik verandert het vervoermiddel steeds: van lopend naar fietsend, reizen met de bus, reizen met een kar, reizen met een koets, en zelfs met een slee. Het boek is op rijm geschreven. De tekeningen bevatten veel details en humor. Niveau van de tekst is AVI-M3, dus de betere lezer in groep 3 en lezers in groep 4 kunnen het zelf lezen.

Bij *Het stuur van tuur* kun je in Close Reading-sessies aandacht besteden aan het gebruik van rijm. Laat de kinderen zich verdiepen in de combinatie van tekst met de illustraties. Laat ze de humor verkennen: welke woorden? Welke details in de tekeningen? Waar vind je humor in de verhaallijn? Ook de layout van de pagina's biedt kansen om verdiepende vragen te stellen.

Groepen 1-2-3-4 | informatieve teksten

Wil je liever met een informatieve tekst aan de slag? Dat kan.

Als kerntitel op de CPBN lijst is *De fiets* opgenomen, onderdeel van de serie Willewete. Dit boek is vooral geschikt voor de groepen 1-2, wellicht ook nog voor groep 3. De serie Willewete heeft als specialiteit dat fictie met feiten op een fijne manier met elkaar verweven zijn. Je vindt informatieve teksten, verhalende teksten, versjes, instructieteksten, quizzen en zoek-doe opdrachten bij elkaar in één boek.

De fiets start met het verhaal over Lisa, die op de grote weg mag gaan fietsen. Dat is spannend, want ze doet dit voor het eerst. Daarna volgt er informatie, steeds gecombineerd met tekeningen. Een korte greep uit de onderwerpen: soorten fietsen, onderdelen van de fiets, de geschiedenis van de fiets, hoe een band te plakken...

Reis mee!

Kinderboekenweek 2019:

kansen voor Close Reading

De fiets biedt woordenschatuitbreiding met begrippen rondom dit onderwerp. Het geeft informatie over een alledaags onderwerp, waarvan kinderen kunnen denken dat ze er alles al van weten, maar merken dat er nog veel nieuws te leren valt over de fiets. Wil je dit boek gebruiken voor Close Reading, maak dan een keuze in de teksten. Welke tekst verdiept de aanwezige kennis van jouw kinderen het meest? *Ik reis de wereld rond op wel tachtig manieren* is een informatief boek dat goed inzetbaar is in de groepen 3 en 4. Er worden 80 voertuigen op rijm beschreven. Je kunt verdiepende vragen stellen rondom dat rijmen. Verder is er een historische en culturele lijn: van toen naar nu, van bekend tot onbekend. De teksten hebben veel woorden en begrippen, die voor je groep verrijkend zouden kunnen zijn.

Groepen 5-6-7-8 | verhalende teksten

Pech onderweg is een boek met verhalen en gedichten geschreven door Tosca Menten en Jozua Douglas. Tosca Menten is auteur van de door kinderen veel gelezen 'Dummie de Mummie' reeks. Jozua Douglas is bij veel kinderen bekend door zijn 'Costa Banana' reeks. Ook heeft hij veel voor jongere kinderen geschreven in de reeks Willewete.

Lees het boek eerst zelf om te kijken of de onderwerpen en de schrijfstijl bij jou en de kinderen passen. *Pech onderweg* kan starten in je groep als boek dat kinderen zelf lezen. Je kunt het ook als voorleesboek inzetten en een tekst uitkiezen die je voor Close Reading wilt gebruiken.

De verhalen zijn absurdistisch, vol overdrijvingen en humor. Ontdek wat de schrijvers doen om de glimlach tijdens het lezen op je gezicht te krijgen, vraag kinderen om hier bewijzen voor aan te leveren uit de tekst!

De schrijvers lukt dit door de gekozen onderwerpen en door de schrijfstijl. Een voorbeeld van de onderwerpen: "Wat te doen als je ontvoerd wordt in een buitenaards ruimteschip", "De krokodillenfluisteraar" en "De tijdmachine". Een mooi voorbeeld van schrijfstijl lees je hieronder. "Zeg dus niet dat je vorige week ontvoerd bent door andere aliens en dat je nu verkering hebt met de dochter van een heel belangrijke alien-president die over een compleet sterrenstelsel regeert en die je komt bevrijden en die al hun ruimteschepen kapotmaakt en een eeuwenlange ruimteoorlog begint. Daar trappen ze namelijk niet in." (Uit "Wat te doen als je ontvoerd wordt in een buitenaards ruimteschip", tip 3: Zeg zo min mogelijk).

Reis mee!

Kinderboekenweek 2019:

kansen voor Close Reading

Van een heel andere orde is *De reis van Yarim*. Wil je een historische insteek kiezen tijdens de boekenweek? Dan is dit een mooie suggestie.

Dit is het verhaal van de 12 jarige slaaf Yarim, die ongeveer 2000 voor Christus leeft als verhalenverteller. Hij maakt een reis van Mesopotamië (het huidige Irak) naar Pakistan. Als lezer reis je met Yarim mee. Op die manier worden kinderen meegenomen in de manier van leven en de cultuur van toen. Goden, geesten, priesters en koningen bepaalden je lot, je had zelf niet zoveel in te brengen. Achterin het boek staat een lijst waarop geografische en persoonsnamen worden uitgelegd. Er is een kort overzicht van een aantal woorden en zinnen in spijkerschrift. Kinderen vinden er een kaart van het Midden-Oosten. De schrijver vertelt hoe hij aan het verhaal is gekomen; het is gebaseerd op stukjes tekst die gevonden zijn op kleitabletten.

Je kunt een stuk tekst uit dit boek als uitgangspunt nemen voor je Close Reading sessies. Kinderen hoeven het hele boek niet gelezen te hebben. Je kunt je voorstellen dat een tekst uit dit boek uitdaagt tot onderzoek: waar gaat deze tekst over, in welke tijd speelt dit, waar speelt dit... uitiem detective lezen.

Boreas en de vier windstreken is het derde boek in de reeks waarin Boreas met zijn ouders over de wereld zeilt met hun boot 'de Argo'. Ze hebben inmiddels Amerika bereikt. Het boek is afwisselend een verhaal, geschreven vanuit het perspectief van de hoofdpersoon Boreas en dagboekfragmenten. Vooral deze dagboekfragmenten kunnen zich lenen voor Close Reading sessies: woordenschat, tekststructuur en bedoeling van de schrijver, die hier gelijk staat aan de hoofdpersoon. Daarna zou je deze dagboekfragmenten kunnen leggen naast de informatie die het doorlopende verhaal biedt, waarvan de schrijver niet de hoofdpersoon is, maar wel dezelfde gebeurtenis beschrijft die in het dagboekfragment naar voren komt.

Wellicht maakt het dat kinderen de andere boeken uit deze reeks ook gaan lezen, de wind blaast als het ware langs je oren!

Groepen 5-6-7-8 | informatieve teksten

Machines en voertuigen beschrijft de werking en techniek van auto tot ruimteraket. Je hoeft het boek maar open te slaan en elke willekeurige pagina inspireert. Hier ligt overduidelijk materiaal voor Close Reading-sessies: dikke informatiedichtheid ondersteund met tekeningen. Je wordt gedwongen eerst globaal te kijken, daarna selectief te lezen en dan nogmaals te lezen voor

de details. Je kunt kinderen goed hun eigen pagina's laten kiezen: waar wil je iets over te weten komen? Het boek kan je al inzetten vanaf groep 5.

Auto's, treinen & vliegtuigen is een encyclopedie. Voor dit boek geldt hetzelfde als *Machines en voertuigen*: dikke informatiedichtheid met goede tekeningen. Het taalgebruik mikt meer op de oudere lezer in groep 7 en 8.

Reis mee!

Kinderboekenweek 2019:

kansen voor Close Reading

Mogelijkheden Close Reading bij de titels van De Boekenberg

Kijk ook eens op de website van De Boekenberg van Jos Walta: www.boekenberg.nl. Jos Walta is al jaren een enthousiast pleitbezorger van kinderliteratuur en leesmotivatie op de basisschool. Wellicht ken je hem van het boek *Open Boek - handboek leesbevordering*.

Walta heeft een lijst met titels van verhalende en informatieve boeken die goed bij het thema 'Op reis' passen en die vaak al langer verkrijgbaar zijn. Bij onderstaande boeken zijn er mooie kansen voor Close Reading. Misschien iets voor jouw groep? Kijk en oordeel zelf!

Groepen 1-2-3: Klein konijn - niet verdwaald & Met Roos op reis

Groepen 5-6-7-8: Giganten en De ontdekkingsreiziger

Reis mee!

Kinderboekenweek 2019:

kansen voor

Close Reading

Tenslotte

Op de website over de kinderboeken week van het CPBN zijn naast de kerntitels ook thematitels te vinden: boeken die gaan over reizen in het algemeen. De kans is groot dat een aantal van die titels direct in je eigen schoolbibliotheek te vinden zijn. Het zijn boeken die veel door kinderen worden gelezen. Bekijk de lijst maar, misschien heb je al heel veel gewoon in huis! De lijst is te downloaden. Tja, en vergeet vooral niet de 'golden oldies': reisverhalen die de tand des tijds makkelijk doorstaan hebben. *Niels Holgersson* van Selma Lagerlöf, *Sjakie en de grote glazen lift* van Roald Dahl, *Kruistocht in spijkerboek* van Thea Beckman.....vul maar aan.

Succes en maak er een mooie boekenreis van!

Besproken boeken Kinderboekenweek 2019 (ontleend aan CPNB)

- **Willewete – De fiets**
Lucas Arnoldussen (illustraties: Mark Janssen) | Clavis
- **Alle dieren drijven**
Gideon Samson (illustraties: Annemarie van Haeringen) | Leopold
- **De droomreis van neef Karel**
Rick de Haas, Nicolle van den Hurk, Els Vermeltfoort (illustraties: Els Vermeltfoort) | Zwijsen
- **Het stuur van tuur**
Riet Wille (illustraties: Frank Daenen) | De Eenhoorn
- **Ik reis de wereld rond**
Henrietta Drane / DK (illustraties: Katy Halford) | Kluitman
- **Pech onderweg – Over ontspoorde tochtjes en rampzalige reizen**
Jozua Douglas & Tosca Menten (illustraties: Geert Gratama) | De Fontein & Van Goor
- **Zo werkt het! Machines & voertuigen**
John Farndon (illustraties: John Paul) | Deltas
- **De reis van Yarim**
Hans Hagen (illustraties: Philip Hopman) | Em. Querido's Uitgeverij (heruitgegeven op 11 juni 2019)
- **Boreas en de zeven zeeën**
Mina Witteman | Ploegsma
- **Auto's, treinen & vliegtuigen**
Clive Gifford | Gottmer